

da- je New York. — Dr. Jože
ša- fan je v imenu Titove vlad
je prosil ekonomski koncil Z
00. narodov, naj pomaga, da
so Zed, države izročile 1,333
unč zлата.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor)
Henderson 8628 Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

1948	FEBRUARY	1948
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	

SUBSCRIPTION RATES

United States \$8.50 per year;
\$5 for 6 months; \$3 for 3 months.
Canada and all other countries outside United States \$10 per year. \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

Entered as second-class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 33 Tues., Feb. 17, 1948

Morda bi nam g. Adamič to pojasnil

II.

Ko sem potem čital knjigo "Dinner at the White House," sem bral, da sta se Adamič in Stela "preoblekla" v večerno obleko v toaletu Union postaje, kjer je tudi mnogo drugih ljudi storilo isto. Nato je v knjigi opisano, da sta čakala svoje kovčge, "nakar sta sedela v natrpani čakalnici ter izmenoma brala časopise in gledala na stensko uro, dokler ni napočil čas, da gresta v Belo hišo."

Ker ne pripisujem velike važnosti umivalnicam in toaletnim prostorom, zato se nisem preveč čudil, ko sem videl, da je Adamič spremenil mojo kopalnico v umivalnico na Union postaji. Ta poetična poteza je bila razumljiva, da se zbudi pozornost čitatelja. To bi namreč ugajalo "underdogu," kateremu je Adamič govoril: "Saj veste, midva s Stello sva preprosta človeka ter nisva mogla najti drugega prostora v kapitalističnem Washingtonu, kjer bi se lahko preoblekla."

Čeprav sem imel kolikor toliko "trubla," ko sem peljal oba s svojim avtomobilom na tisto večerjo, si tudi nisem storil kaj več iz tega, ko sem videl, da je Adamič v knjigi spremenil tudi moj avtomobil v taksi, s katerim sta se odpeljala s Stello naravnost v Belo hišo. Tudi tega mu nisem zameril, ker je popolnoma ignoriral obisk v mojem stanovanju po večerji. Ampak kar me je pogrelo, je bilo to, da Adamič, ki je baje napisal vse, kar je govoril z Rooseveltom in Churchillom tekoma poldruge ure, ko je bil v Beli hiši, ne omenja v knjigi ničesar o svoji intervenciji pri Rooseveltu in Churchillu glede Mihajloviča. In vendar je morala biti to glavna točka tistega večera. Toda Adamič dela v svoji knjigi vtis, kakor da je že takrat spoznal, da bo Mihajlovič kmalu dospel do svojega tragičnega konca.

Ta točka je važna, ker gre prav v srce celotne drame druge svetovne vojne. Če bi bil Adamič objavil v svoji knjigi dejstvo, da je dne 13. januarja 1942 prosil Roosevelta in Churchilla za pomoč Mihajloviču, da se je pa pozneje odločil proti Mihajloviču, bi ga nihče ne mogel dolžiti zaradi spremembe njegovega tozadnega mnenja. Saj je koncem konca tudi Churchill spremenil svoje mnenje glede Mihajloviča. Ampak izpustitev takega dejstva, ki spada v zgodovino, pomeni, da tolmači zgodovino kakor mu kaže osebni oportunizem.

Na podlagi Adamičevega mišljenja, kakor mi ga je izjavil 13. januarja 1942 in še poprej — je bil Mihajlovič hraber vojak, katerega demokratične nazore bi moral spoštovati ves zavestni svet. Toda v knjigi "Dinner at the White House" pa piše: "Mihajlovičeva legenda je bila potegavščina, ki jo je sfabricirala jugoslovanska zamejna vlada."

Da ni Adamič v svoji knjigi ničesar omenil o svojih dveh posetih v mojem domu, je za to morda potrebno nekako pojasnilo. Ko sem se leta 1946 vrnil v Ameriko po svojem prekinjenju vseh stikov s Titom, sem postal v Adamičevih očeh izdajalec in renegat. Kljub svojemu visokemu idealizmu, katerega ob vsaki priliki izpoveduje, ni Adamič namreč še nikoli občudoval ljudi, ki so pripravljeni žrtvovati oportunizem za ideal. Može kot dr. Ivan Šubašič, bivši premier Jugoslavije; dr. Boris Furlan, predsednik Združenega slovenskega odbora v Londonu; Grol, bivši podpremier in Jovanović, ki so pomagali Titu do oblasti — vsi ti so morali drago plačati svoje iluzije za svojo državo in vsi ti so tarča Adamičevih napadov. Adamič je dobro znan, da so vsi ti, razen mene, ki so pomagali Titu v Londonu in Washingtonu, zdaj v ječah ali pa v delavskih taboriščih. In vendar ni Adamič kljub vsemu temu izrekel niti besedice v obrambo teh ljudi, katerih edina krivda je ta, da so pomagali Titu, ne da bi bili istočasno komunisti!

V drugem delu svoje knjige razpravlja Adamič o nazorih, ki se jih ni drznil izustiti v Beli hiši, dasi je bil prošen, naj jih izrazi.

V knjigi pravi, da je bil vzhodno-evropski "sanitarni kordon" — baje proti Sovjetski Rusiji — organiziran in voden od bivšega jugoslovanskega ambasadorja dr. Konstantina Fotiča, katerega so pri tem bodrile Zed. države. V resnici pa je bil instigator tega kordona Sava Kosanović, intimen Adamičev prijatelj, sedanjí jugoslovanski poslanik v Washingtonu in delegat pri Združenih narodih. Kosanović je takrat mislil, da bi močna socialna demokracija v jugovzhodni Evropi pripomogla, da ne bi ta del Evrope prišel niti pod reakcionarje, niti pod komuniste. Zdaj pa, kakor Adamič, se tudi Kosanović aktivno udeležuje komunističnega natočevanja, ki dolži Ameriko, da vodi slednja imperialistično zunanjo politiko.

Razvijajoč svojo Twu-Way Passage idejo, pripoveduje Adamč v svoji knjigi "Dinner at the White House," kako so on in njegovi prijatelji hoteli ustvariti "ameriško tujsko legijo," obstoječo iz Amerikancev inozemskega porekla in iz Evropejcev, izobraženih v ameriškem demokratičnem duhu, kateri bi delovali kot ost ameriške armade, "da se vzpostaví demokratični režim" v Grčiji, Jugoslaviji in Italiji.

ji. Lahko si predstavljamo politični kompleks legionarjev, ki bi jih sugeriral Adamič in njegov komunistično-frontarški "United Committee of South Slavic Americans."

Titovi možje so zavrnili utopijski Two-Way Passage načrt svojega posila-pomagača Louisa Adamiča. Polkovnik Vladimir Dedjer, Titov osebni prijatelj in eden izmed glavnih komunističnih propagandistov, izjavlja v svojem "Dnevniku," to je v knjigi, ki so jo izdali jugoslovanski komunisti kmalu po "osvoboditvi" dežele, da so Zedinjene države že določile svojega "Gauleiterja" za Balkan in Italijo po vojni. Za Italijo naj bi bil La Guardia, za Jugoslavijo pa bi bil Gauleiter — Louis Adamič.

Ta Dedjerjeva informacija je bila potrjena v poročilu v "New York Times" od 31. marca 1943, češ, da bo "La Guardia imenovan za brigadnega generala ter bo kot tak služboval v Severni Afriki in po invaziji morda v Italiji," in po poročilu Associated Pressa večer poprej, da je bil med La Guardijevimi sodelavci imenovan tudi Louis Adamič, pisatelj, čigar dom je v Milford, N. J.

Kakor je razvidno iz Dedjerjevega "Dnevnika" in iz drugih publikacij, so bili jugoslovanski komunisti nasproti ne samo La Guardiji in Adamiču, ampak tudi Adamičevemu načrtu za Balkan, če bi ga bil državni department sprejel.

Tako so se torej skadlele nekdanje Adamičeve sanje, da bi postal voditelj "demokratične revolucije na Balkanu." Zbogom ideja, g. Adamič! Kajti komunisti so se kot skesan ljubimec vrnili k svoji prvi ljubezni: k svetovni revoluciji in vzdržanju oblasti z bajoneti in tajno policijo.

Po našem skromnem mnenju je g. Lojze Adamič dolžan javnosti, tako naši kot ameriški, da pojasni, kako in kaj je na celi stvari, katero razlaga g. Bogdan Radica. Prosimo pa njegove zveste, naj s protesti, s katerimi so bili včasih tako radodarni pri obrambi g. Adamiča, počakajo vsaj toliko časa, da bo zadevo g. pisatelj pojasnil sam; bati se je namreč, da bi se oporniki ugriznili v nos.

BESEDA IZ NARODA

Iz Indianapolis

Indianapolis, Ind. — Namenil sem se napisati par vrstic v Ameriško Domovino in seveda obenem moram poslati tudi naročnino, ki mi je že potekala. Upam, da ne bo kake zamere, ker sem malo pozne.

Kar čudno se mi vidi, da ni nobenega dopisa v tem listu iz naših krajev. Ne vem ali so že vsi Slovenci tukaj pomrli ali pa je zmanjkalo črnih; torej nekaj že mora biti narobe. Včasih se je oglašil en poročevalec iz našega mesta, a sedaj je pa kar utihnil. Le še kaj se oglašaj.

Iz časopisa tudi vidim, da je dosti ljudi bolnih in tudi umirajo. Veste, tudi tukaj ni nič boljši, saj ravno ko to pišem leži eden na mrtvaškem odru. Tudi jaz sem bil lansko leto bolan, da nisem mogel delat, šele sedaj sem prišel pred par tedni.

Letos imamo tudi volitve. Jaz mislim, da če bomo delavci skupaj držali in volili skupaj, potem bo že še kaj, ampak če pa ne, potem bo pa gorje, kot je že včasih bilo, če ne še slabše. Ker nisem vajen pisati dopisov, zato danes končam in morda se bom še drugič kaj oglašil s kaj več novicami. Pozdravljeni,

Louis Medvešček.

Pri sv. Štefanu bo sv. misijon

Chicago, Ill. — "St. Stephen's Chimes," farno glasilo slovenske cerkve sv. Štefana v Chicagu, je v svoji februarjski številki objavilo, da se bo vršil slovenski misijon od 7. pa do 14. marca t. l., katerega bosta vodila znamenita slovenska misijonarja prečastita gospoda patra minorita Mirko Godina in Štefan Savinšek. Oba dobra govornika in misijonarja. Prišla sta v Ameriko po tej drugi vojni. Eden deluje na sloveči Marijini božjepotni postojanki v Carey, Ohio, katero zlasti radi obiskujejo clevelandski Slovenci. Drugi pater Štefan Savinšek pa je nastavljen v minoritskem samostanu sv. Antona na: 700 West Maumee St., Angola, Indiana. Prvi je zaveden sin slovenskega Krasa, doma od Postojne, drugi je sin lepe sinje Gorenjske od Jesenic. Misijoni pri sv. Štefanu v Chicagu so bili še vedno uspešni. Prejšnja leta so rojaki prihajali k misijonskim pobožnostim zelo številno. Cerkev je bila

stremiljenih. Večinoma se priliči in obesi na prevladajočo veroizpoved, če pričakuje od tega dobiček in korist. Noče pa ničesar slišati o Gospodovi besedi: "Ne morete obenem služiti Bogu in mamoni!"

2.) Druga velesila je materialistični totalizem. Materializem je v sorodu z mamonizmom. Iščé paradiz na tej revni zemlji. V vseh časih se je držal načela rimskega pesnika Horacija: "Jemno in pojmo, jutri bomo mrtvi!" Pristaši tega naziranja so izgubili vero v duhovno in duševno življenje in vidijo v človeku le žival. Le to, kar vidijo in z rokami lahko otipajo in zagrabijo, le stvar, le telesnost jim je resničnost.

"Človek je, kar žre," je trdil Feuerbach nemški filozof te velesile. V stari Grčiji sta zastopala ta nauk Demokrit in Apikur. V 19. stoletju so jima pritrjevali zdravniki in naravoslovci kakor Vogt, Buechner, Moleschott in Haeckel in filozofi kakor: Holbach in že imenovani Feuerbach. Ker je naravoslovka veda silno napredovala, so si ustvarili vero v vsemoč tehnike in njen neprestani napredek in so ljudske množice pitali z gesli: "napredek v imenu materije, mehanike in brezboštva." Danes je vera na zmago tvarine in gole telesnosti v znanstvenem svetu zastarele doktrine. Med filozofi nima več materializem koga z namenitejšega zastopnika. Njavečji filozofi in biologi današnjega časa zopet verujejo v nadzemsko duhovno moč. Toda široki krogi napol izobraženec so podlegli materialističnim nazorom, ki so postali dogma marksizma oziroma komunizma.

Posrečilo se mu je, da je delavske množice pridobil, zaslužil človeško osebno in razdužil družino. Bog in vera sta smrtina sovražnika materializma, ker ovirata napredek. Strašno gorje je zadelo vse narode, ki so prišli pod njegovo totalitarno vladno. Surovost, strah in smrt sta ga spremljala povsod. Zahteva neomejeno oblast in suženjsko pokorščino. Dobro mu je vse, kar služi njegovi moči in sili in avtoriteti, oblasti manjšine, ki vse vodi in vlada in strahuje po načrtu, dokler ni dosežena "največja sreča največje mase." Vero trpi materialistični totalizem le tedaj, če se mu popolnoma podvrže, da ji lahko ukazuje in jo nadzira. Ničesar bol ne sovraži kakor one zapovedi: "Boga je treba bolj poslušati kakor ljudi!" Sicer je pa popolnoma brezbožen in sovražen Bogu, veri in Cerkvi.

Poročevalec.

Tri velesile

Ne bomo razpravljali o velikih državah, ki kot svetovne politične in vojaške moči odločajo usodo narodov. Razpravljati hočemo o onih svetovnonazornih velesilah, ki usmerjajo duševno in telesno življenje človeštva. Te velesile so: mamonizem ali kapitalizem, materialistični totalizem in krščanski idealizem.

1.) Za mamonizem je svet in človek le predmet izrabljanja in uživanja. "Dobro je, kar donaja dobiček, kar donaja korist!" — tako je učil nek gospodarski modrijan že sredi 18. stoletja. Po tem nauku posvečuje namen, ki obstoja v denarnem ali drugem gospodarskem uspehu, vsako še tako umazano in tudi nemoralno sredstvo. Mamonizem koraka tudi čez trupla, če je treba, kupčuje tudi s človeškim mesom in s dušami. Ljubše mu pa je, če se more ravnati po geslu: "Živeti in pustiti tudi druge živeti, kakor živeti od tega, da druge tlačijo in izroča smrti." Če kdo prosi takega mamonista kake usluge ali usmiljenja, ukaže svojim hlapcem: "Vrzite ga na cesto!"

Mamonizem je večkrat rad toleranten, strpljiv. Še celo veropusti na miru, ako ga ne ovira v kolikor ga ne ovira v njegovih

ČE VERJAMETE AL PA NE!

In smo še peli tisto popoldne in do tedaj, ko se je rumeno sonce vsedlo na daljne vrhove. Dobro volje smo bili, bi rekli in ničesar nismo pogrešali. Nikogar ni bilo s tistim hudim ukazom: "No, kaj se bo zdaj kar vse popoldne preležalo in se bo? Okrog hiše se bo pa vse samo potarilo, kakopak. Uh, jaz se moram pa sama ubijati s hišo, pa s pamzi. Segnil boš, od same lenobe..."

Daleč proč smo bili od vsakdanjega hrupa in človeku, ki je vsak dan vprežen, to dobro dene, kakor bi ti kdo deval mrzle obkladke na vroče čelo. Kozolce bi prevračali po resi in praproti, če

bi bilo telo nekoliko bolj prožno. O, da, volja bi še bila, ampak meso in kosti, joj, samo tega ne.

Gašperju sem pomignil tje za kolibo in ga vprašal, če je vse pripravljeno za jutri.

"Je že vse v redu, Jack. Vsi smo že domeni, kako bo. Jaz bom nesel skrivaj medvedjo kožo v gozd. Potem bosta šla tje ti in Lauschetov Bilček, ki te bo komotal in ti privezal medveda na telo. Potem boš pa čakal, da pridemo z Jožetom v gozd. Drugo boš moral pa sam izpeljati. Samo eno te prosim, Jack."

"Kaj pa takega?"

"Da se ne boš izdal! Ne pozabi, da si medved, kadar boš zaslišal Jožeta. "Halo, Jože!" Se reče, saj je prav lahko mogoče, da bi bil Jože tako prevzet, ko bi stopil medved preden in še, ki bi ga kar po naše pozdravil. Saj si kdaj slišal junca na paši, ki je kopal zemljo s prvimi nogami in metal ruše okrog sebe, zraven pa dajal od sebe take glasove, da je bilo čudno, kaj ne?"

"Kako, da ne! Včasih je bilo tako tuljenje in tako razkopavanje, da sem mislil, da bo vsega konec. Pa je bilo tisto aubfiksiranje sama balmarija. Kakšna slabotna kravica se mu je zapodila od strani v rebra, pa je bil polhlev kot božji volek."

"Torej, da boš lepo igral svoj vlogo," me uči Gašper, ki se mu je kar samo smejala, da bo po dolgem času zopet nekoga povlekel.

"Pa si gotov, da Jožeta ne nič o tem?" sem hotel vedeti enkrat za vselej.

"Če ti pa rečem, da absolutno nič. Tako bo padel v past, kot polh. Ne vem, kako bomo prestali do jutri in da ne bi česa izdali. Pa tako naredi, Jack, da bo bežal proti domu. Če bi mu zatulil tam za zadnjo premo, bi jo lahko vili naprej v gozd in potem ga ne bi nikdar več našli. Saj si lahko predstavljaš, da v takem položaju človek ne gleda, kam bi jo ucvrl."

"Seveda, na to je treba paziti. Bom že tako napravil, da bom skočil predenj in mu prestregel pot, da ne bo mogel nikamor drugam kot nazaj. Vi pa glejte tukaj okrog kolibe, da ga bo kdo ustavil. Par močnih se mu bo moralo postaviti na pot, kadar bo enkrat v zaletu, da ga bosta obdržala."

"Pa odnehati boš moral," me uči dalje Gašper, "ko boš enkrat videl, da si Jože pomaga po svetu, da ga preveč ne oplašiš. Veš, kar je prav je prav. Lahko bi ga zlomilo in bi ga potem metalo, ki ga je naša Nežika tako scartal. Malo zatuli, malo pomlati po grmovju in medvedjo glavo pokazi, pa boš takoj ob Jožeta. Na dolgih nogah je nasajen in bo prec iz gošče. Potem ga bomo pa že mi ujeli."

"Natanko tako bom izvršil, Gašper," sem obljubil, ko sva zaključila črne naklepe in si segla v roke, da se bova držala natančno po načrtu. Le kako morejo biti ljudje tako hudobni, vas vprašam.

Šla sva nazaj na surprise party. Z očmi sem polskal Jožeta Zalokarja, ki je bil razigrane volje, kot ga še nisem videl. Revček, sem si mislil, ko bi ti vedel, kaj te čaka jutri. Uboge tvoje noge, ki te bodo morale nositi, kot še niso nosile po tej zemlji, rajtam.

Ko je sonce zašlo za božjo gnado, smo se zbrali v kolibi, ki je tisto noč dosti prestala. Ampak hrabro je vzdržala vse naše napore, da bi jo raznesli na vse štiri vetrove.

IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ohladi la in so Vidmarja vrgli iz njegove hiše, ker da jo potrebujejo za sebe in svoje.

"DOM SREDNJEŠOLSK." — Iz nekdanjega samostana ljubljanskih lazaristov na Taboru so napravili se danj gospodarij "Dom srednješolk." Tam, v nekdanjem samostanu, bodo vzgajali dekleta za komunizem. Lazariste so preselili kar v jezuitski samostan ter tako dva cerkvena redova "zdržili."

PODIRANJE ZNAMENJ. — Menda hudiča križi in znamenja bodejo v oči, odkar krščanski svet obstoji. Sedaj, ko so njegovi prijatelji na Slovenskem na vladi, jih nagajajo, da morajo pridno podirati te osvovljene križe po raznih krajih Slovenije. Ti to tudi radi ubogajo. Prve dni januarja je bilo poškodovanih in onečastjenih več verskih znamenj v novomeški okolici. Tako so v vasi Loče ob cesti na Trško gorovnici neznani storilci podobov svetnika in razbili več kipov. V Gotni vasi so na razpotju podrli križ. Razdejali so kapelico na Težki vodi pri Malenškem, ravno tako ob glavni cesti v Gotni vasi in na Kandijski cesti v Novem mestu.

Toda ob tem podiranju je še ena posebnost. Ker se boje ljudske nejevolje, so prinesli komunistični listi poročilo, da so to naredili "reakcionarji" sami. Najbrž bomo kak dan brali, da so začeli katoličani sami sebi cerkve podirati, da bi spravili v slabo luč te nesrečne partizane.

PREKMURSKI HUDIČ IN PARTIZANI. — S hudičem se partizani sploh radi pozabavajo. V "Ljud. pr." beremo 3. jan., da so se razširile po Prekmurju govorice, da v gradu v Murški Sogoti hudič straši. Ta novica se je zdela partizanom tako važna (saj gre za božjega sovražnika), da so mu posvetili dopis v svojem glavnem glasilu "Lj. Pr." Spravili so seveda hudiča v bogokletno zvezo z Marijo. Poročali smo pred meseci, da je prekmurško ljudstvo bilo prepričano, da se je v Črnem logu Marija prikazala. Ali se je res, ali ne, kdo točno? Toda partizani so takoj obdolžili katoličane, da so si to izmislili, da bi tako podprli svojo vero proti komunistom. Zato so tudi nekaj ljudi zaprli. In sedaj pravijo, da so se isti katoličani izmislili, da straši v Murški Sogoti sam hudič, samo da bi držali katoličane v strahu in jih tako odvračali od komunistične vere. Svoj dopis končava modri dopisnik: "Zato so reakcionarji poklicali hudiča, ki naj bi zamenjal Marijo pri njenem poslu."

Tako vidite morajo partizani vedno imeti nekaj opraviti s tem ubogim hudičem. Pravijo, da nič ne verujejo, toda njega se ne iznebe.

